

Sakspapir

Saksbehandlar	Arkiv	ArkivsakID
Kristian Moen	FE - 151	14/1158

Saknr	Utval	Type	Dato
126/2014	Formannskapet	PS	18.11.2014
	Kommunestyret	PS	

Årsbudsjett 2015 og handlingsplan med økonomiplan 2015 - 2018

Vedlegg:

2015 Budsjett Tekst del med handlingsplan

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

1. Driftsbudsjettet for Masfjorden kommune 2015 utgjør 191 mill.kr i driftsinntekter jf. hovedoversikt drift og vert framlagt i balanse. Netto driftsresultat er negativt og utgjør -0,5 % av driftsinntektene, og dermed lågare enn målsetjinga om 3% i netto driftsresultat.

Frie disponible inntekter i budsjett 2014 er 141,3 mill. kr. Det er vidare budsjettert med netto finanstransaksjonar 4,507 mill. kr og netto avsetningar 975' kr. Til fordeling på rammeområda vert då 137,756 mill. kr, fordelt slik

01 Folkevalgte organ	2 281 500
02 Administrasjon	14 308 800
03 Barnehage	15 391 900
04 Skule	38 822 500
05 Helse	9 851 060
06 Sosial og barnevern	5 778 500
07 Pleie og omsorg	45 795 550
08 Kultur	5 955 500
09 Kyrkja	3 556 700
10 Teknisk	6 226 700
11 Andre tenesteområder	-10 212 510
Sum til fordeling	137 756 200

2. Investeringsbudsjettet for 2015 vert sett til 6,650 mill. kr.

Investeringsprosjekt som er budsjettert i 2015 er ventilasjon på Sandnes skule med ein kostnad på 5,9 mill. kr, eigenkapitaltilskot KLP med 250' kr og opptak av lån til vidareutlån (Startlån) med 500' kr.

Investeringsprosjekta er i 2015 finansiert med eit låneopptak på 4,5 mill. kr, og bruk av avsetningar 1,150 mill. kr og momskompensasjon med 1 mill. kr. Maksimalt låneopptak i året er lik summen av

årlege låneavdrag i driftsrekneskapen.

3. Masfjorden kyrkjelege fellesråd (MFK) får eit driftstilskot i 2015 på 3,537 mill. kr, fordelt med 2,967 mill. kr til Kyrkjer og MFK og 570' kr til kyrkjegardar.

Under kyrkje vert og ført tenesteytingsavtale kr 391 700 og kompensasjon for renter og avdrag på lån MKF har teke opp til investeringar. Det er og budsjettert med 20' kr. til støtte til andre trussamfunn.

4. For eigedomsskatteåret 2015 skal det skrivast ut eigedomsskatt på verk og bruk jf. eigedomsskattelova (esktl.) §3 første ledd bokstav c. Den alminnelege eigedomsskattesatsen for skatteåret 2015 er 7 promille, jf. esktl. §11 første ledd.
5. Økonomiplan 2014 – 2017
- a. Ramme for drift 2015 - 2018

Budsjettskjema 1A

	Rekneska p 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER						
Skatt på inntekt og formue	48 916 510	49 579 000	50 286 000	51 117 000	52 000 000	53 000 000
Ordinært rammetilskudd	56 910 680	62 566 000	63 267 000	63 500 000	64 100 000	65 132 000
Eigedomsskatt	24 386 896	24 260 000	24 300 000	24 200 000	24 107 998	24 000 000
Andre direkte eller indirekte skatter	2 632 915	2 360 000	2 360 000	2 400 000	2 500 000	2 600 000
Andre generelle statstilskudd	1 359 277	2 860 000	1 075 000	2 000 000	2 500 000	2 500 000
Sum frie disponible inntekter	134 206 278	141 625 000	141 288 000	143 217 000	145 207 998	147 232 000
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER						
Renteinntekter og utbytte	1 972 679	1 765 500	1 795 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	2 866 117					
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 796 341	2 001 500	1 801 800	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)						
Avdrag på lån	4 845 396	4 300 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000
Netto finansinntekter/-utgifter	-1 802 941	-4 536 000	-4 506 800	-4 400 000	-4 400 000	-4 400 000
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER						
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk						
Til ubundne avsetninger	8 170 553	7 289 476	2 310 000			
Til bundne avsetninger	1 895 494			2 500 000	2 500 000	2 500 000
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	5 983 883	5 144 476				
Bruk av ubundne avsetninger	2 367 725	1 896 000	2 985 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Bruk av bundne avsetninger	944 000	1 355 000	300 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Netto avsetninger	-770 439	1 106 000	975 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Overført til investeringsregnskapet	1 558 571	750 000				
Til fordeling drift	130 074 327	137 445 000	137 756 200	139 817 000	141 907 998	144 032 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	124 929 851	137 445 000	137 756 200	139 817 000	141 907 998	144 032 000
Merforbruk/mindreforbruk = 0	5 144 476	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B						
	Rekneska p 2012	Budsjett 2013	Ramme 2014	Ramme 2015	Ramme 2016	Ramme 2017
Fordelt til;						
Folkevalte organ:	2 061 661	2 013 500	2 281 500	2 315 000	2 349 000	2 384 000
Administrasjon:	13 395 349	13 757 300	14 308 800	14 523 000	14 740 000	14 961 000
Barnehage:	13 632 147	14 909 900	15 391 900	15 622 000	15 856 000	16 093 000
Skule:	35 808 048	37 902 000	38 822 500	39 404 000	39 995 000	40 594 000
Helse:	10 721 337	11 248 600	9 851 060	9 998 000	10 147 000	10 299 000
Sosial- og barnevern:	5 737 625	6 667 100	5 778 500	5 865 000	5 952 000	6 041 000
Pleie- og omsorg	37 381 291	43 600 100	45 795 550	46 482 000	47 179 000	47 886 000
Kultur:	6 219 403	6 246 500	5 955 500	6 044 000	6 134 000	6 226 000
Kyrkja:	3 622 693	3 480 000	3 556 700	3 610 000	3 664 000	3 718 000
Teknisk:	8 122 765	7 089 200	6 226 700	6 320 000	6 414 000	6 510 000
Andre tenestoområder:	-11 772 468	-9 469 200	-10 212 510	-10 366 000	-10 522 000	-10 680 000
Summert;	124 929 851	137 445 000	137 756 200	139 817 000	141 907 998	144 032 000

b. Ramme for investering 2015 – 2018

Investeringsbudsjett 2015-2018																	
Alle tal i heile 1000 & nettobudsjett (ekskl. mva)																	
Prosjekt	Totaltsum i genaden	Kostnad og finansiering 2015				Kostnad og finansiering 2016				Kostnad og finansiering 2017				Kostnad og finansiering 2018			
		Budsjett	Fond	Tilskot	Lån	Budsjett	Fond/EK	Tilskot	Lån	Budsjett	Fond	Tilskot	Lån	Budsjett	Fond/EK	Tilskot	Lån
	0																
IKT-felles	1 500				500	300		200	300	300		200	500	300		200	
Opprusting kommun.bygg	8 000				2 000	200	300	1 300	3 000	500	500	2 000	3 000	500	500	2 000	
Kommunale vegar	3 600				1 800	300		1 500	900			900	900			900	
Vassforsyning	1 300				500	100		400	400			400	400			400	
Avløp	600				200			200	200			200	200			200	
Bustadfelt	2 000				500	500			750	750			750	750		0	
Ventilasjon Sandnes skole	5 900	1 900	1 400		4 500												
Sum investeringar	22 900	5 900	1 400	0	4 500	5 500	1 400	500	3 600	5 750	1 550	500	3 700	5 750	1 550	500	3 700
Andre utgiftspostar investeringsbudsjettet:																	
KLP eigenkap.anskot	1 200	350	350		250	250			250	250			350	350			
Utlån - startlån	2 000	500		300	200		300		300	0		300	500			500	
Sum investeringar	3 200	850	350	0	500	0	750	250	0	500	0	500	850	350	0	500	
Sum finansieringsbehov-finansiering		6 750	1 750	0	5 000	6 250	1 650	500	4 100	6 500	1 800	500	4 200	6 600	1 900	500	4 200
EK-anskot KLP:	Siste år har KLP levd sin låge eigenkapitalanskot, som ein tidlar vert finansiert med avsette midlar til pensjon i tidlegare års rekneskap - års bruk av fond																
startlån - utlån	opptak av lån via Husbanken til vidareformidling, opptak med 2,5 mill kr i 2015																

Ved finansiering av investeringar ligg følgende prinsipp til grunn
Maks låneopptak lik sum årlege låneavdrag i driftsbudsjettet
+ frigjorde midlar frå drift til investering og fondsmidlar
+ eksterne midlar/tilskot

- Kommunestyret vedtek handlingsdel til kommuneplanen i medhald av plan- og bygningslova §§11-1 og 11-4, i tråd med tekstdelen til budsjett 2014 og handlingsplan med økonomiplan 2015 – 2018.
- Avskrivningane i 2015 budsjettet vert justert i tråd med aktiverte investeringar i 2014 rekneskapen.

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Kommunestyret skal innan utløpet av året vedta årsbudsjettet for neste kalenderår. Årsbudsjettet er eit overslag over kommunen sine inntekter for det aktuelle året, og er ein bindande plan for bruk av dei økonomiske ressursane ein har til rådvelde. Budsjettet er det primære styringsinstrumentet i økonomiforvaltninga.

Innhald og forhold ved budsjettet, jf. pkt. 6.2 i økonomireglementet, Årsbudsjettet

6.1.1 Rammetildelingane skal skje på:

- Rammeområde.
Det vil seie i tråd med den rammeinndelinga som gjeld eller som kommunestyret sjølv kjem fram til gjennom sitt økonomiplanarbeid
- Nettonivå.
Det vil seie at løyvinga skal innehalda utgiftene etter at forventa inntekter er trekt frå
- Fordeling innafor rammeområde.
Rådmannen fordelar innafor rammeområde driftsramme for kvar einiskild driftseining

6.2.2 Taloppstillingar:

- Forskriftsmessige hovudoversiktar og noter til drift og investeringar
- Oversikt som syner korleis ein har kome fram til gjeldande rammetildelingar; - med naudsynte kommentarar
- Samandrag over nettoutgifter pr. teneste
- Samandrag over sum pr. artsgruppe, samla sett for heile kommunen
- Samandrag over dei einskilde planlagde investeringsprosjekta med tilhøyrande finansiering
- Andre taloppstillingar som kommunestyret sjølv ber om

6.2.3 Verbal utgreiing som skisserer/presenterer

- Kort oppstilling av overordna mål og strategiar, samt delmål i drifta
- Gjennomgang av endringar i eksterne og interne rammeføresetnader (m.a. framlegg til statsbudsjett)
- Korleis endelege prioriteringar i økonomiplanvedtaket påverkar den daglege drifta i budsjettåret
- Tiltak som må gjerast for å oppnå mål og balanse i budsjettåret
- Konsekvensvurderingar av skisserte tiltak t.d. forventa endringar i tenestetilbod, brukarbetalingar, intern organisering, herunder personalmessige konsekvensar m.m. i budsjettåret

6.2.4 Vedtaket skal som eit minimum innehalde:

- Sum midlar som skal fordelast til drift
- Korleis samla driftsramme skal fordele seg på dei rammeområda som vert fastsett
- Sum brutto investeringsramme og korleis denne samla sett vert finansiert

- Sum låneopptak og vekta avdragstid
- Andre pålegg, føringar og/eller bindingar som Kommunestyret ynskjer legge på administrasjonen
- Marginavsetjinga som skal gjelda for skatteinntekter som fortløpande vert betalt til kommunen

6.2.5 Innhaldet i det innbundne årsbudsjettet:

- Administrasjonen si saksutgreiing og taloppstillingar ihht. pkt. 6.2.2 og 6.2.3
- Dokument som syner politiske handsaming og vedtak
- Høyringsdokument fylgjer som vedlegg

Uttale

Driftsbudsjett 2015 er basert på innspel frå driftseiningane, med saldering i samråd med økonomiansvarleg.

Høyring

Leiarmøte

Fakta

Regjeringa sitt framlegg for budsjettåret 2015 – samanfatta frå Fylkesmannen i Hordaland

Prisindikatoren for 2015 er i framlegget 3,0 prosent. Prisindikatoren blir nytta til prisjustering av statleg rammeoverføring og øyremerka tilskot i statsbudsjettet.

Prisindikatoren består av :

Lønsvekst	3,3 prosent
Varer og tenester	2,5 prosent
Samla prisvekst	3,0 prosent

Skatteinntekter

Det er rekna med ein nominell skatteauke for kommunane frå 2014 til 2015 med 4,7 prosent. Denne auken er rekna i høve til det som no er pårekna skatteinngang for i år.

Skatteøyret for kommunane er i 2014 11,4 prosent. Det er i statsbudsjettet lagt opp til at det kommunale skatteøyret blir 11,25 prosent for 2015.

Det er lagt opp til at skattedelen av kommunane sine samla inntekter skal vere 40 prosent. I denne samanheng er det mellom anna teke omsyn til uttrekk av omlag kr. 5,7 mrd. frå rammetilskot, som følgje av avvikling kommunalt medfinansieringsansvar i Samhandlingsreforma, og nye reglar for skatt av uføretrygd.

Frie inntekter - skatt og rammeoverføring samla

Dei frie inntektene samla i 2015 for kommunane er på same nivå som signalisert i kommune-
proposisjonen. Lågare skatt i 2014 skal ikkje ha innverknad på inntektsnivået i 2015.

Vedlagt tabell syner rammeoverføring og pårekna frie inntekter for 2015. Pårekna skatt og inntektsutjamning i tabell byggjer på kommunane sin reelle skatteinngang i 2013. I høve til dette grunnlaget er det justert for pårekna skatteutvikling i 2014 og 2015.

I berekning av skatteprognose for 2015 er det justert for same endring i prosent i høve til rekneskap 2013 for alle kommunane uavhengig av den lokale utviklinga i kvar kommune etter 2013. Denne skatteprognosen er nytta som grunnlag for pårekna inntektsutjamning.

Kommunane kan ta utgangspunkt i prognosen for frie inntekter, men må justera for lokale tilhøve knytt til skatteutvikling. Folketalsutviklinga fram til 01.01.2015 vil dessutan påverka inntektsutjamninga i rammeoverføring.

Veksten i rammeoverføring frå 2014 til 2015 vil variera mellom kommunane. Hovudårsakene er følgjande punkt som påverkar kommunane ulikt :

- verknad av endringar i inntektssystemet
- endring i fordelinga av skjønstilskot
- endra kriteriedata og befolkning
- endring i veksttilskot

- endring i distriktstilskot

Prisjustering frå 2014 til 2015 er innarbeidd i oversynet for dei frie inntektene.

Samla vekst i frie inntekter

Det er lagt opp til ein realvekst i dei frie inntektene for kommunane frå 2014 til 2015 med om lag 3,9 mrd. Denne veksten er rekna frå inntektsnivået i år som var lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett. Veksten er realauke, det vil seie at prisjustering til 2015 - kroner kjem som ei påplussing.

Det er lagt opp til at auken i dei frie inntektene frå 2014 til 2015 for ein stor del skal dekke auka ressursinnsats i kommunane til:

a)Befolkningsutvikling

Meirutgifter som følgje av befolkningsutviklinga, mellom anna fleire eldre. Meirutgifter knytt til befolkningsveksten som må bli dekte av veksten i dei frie inntektene for kommunane kan reknast til om lag kr. 2,1 mrd. Heile denne utgiftsveksten er knytt til primærkommunane.

Pårekna meirutgifter knytt til befolkningsutviklinga som må bli dekte av dei frie inntektene er no redusert til 2,1 mrd. , frå kr. 2,7 mrd. i kommuneproposisjonen. Dette skuldast nye befolkningsframskrivingar som gjer uttrykk for ei lågare befolkningsvekst enn i tidlegare framskrivingar. Reduksjonen er i hovudsak knytt til pårekna nedgang i talet på barn i barnehagealder, medan det tidlegare var rekna med vekst i denne aldersgruppa.

Meirutgifter - i samband med befolkningsutviklinga - utover dei nemnde kr. 2,1 mrd., er rekna med å bli dekte av andre inntekter t.d. leigeinntekter, gebyr m.m.

b)Pensjonskostnader

Det er venta at pensjonskostnadene for kommunane vil auke ut over det som blir kompensert gjennom prisjustering av inntektene. For kommunane kan denne meirutgifta, ut over pris-kompensasjon, reknast til om lag kr. 0,45 mrd.

Auken i pensjonspremie har samanheng med lønsutviklinga, låg rente og auka levealder. Redusert amortiseringstid for premieavvik (for nye premieavvik f.o.m. 2014) frå ti år til sju år vil ha budsjetteffekt frå 2015 og bidra til auka amortiseringskostnader og derav auka pensjonskostnader.

c) Rusproblem og psykiske lidningar

Kr. 200 mill. av veksten i dei frie inntektene er knytt til behovet for å styrka dei kommunale tenestene til personar med rusproblem og personar med psykiske lidningar.

d) Helsestasjon- og skulehelsetenesta

Kr. 200 mill. av veksten i dei frie inntektene er knytt til behovet for å styrka helsestasjon- og skulehelsetenesta. Dette er ei ekstra satsing frå tilskotsnivået i 2014, det vil seie frå kr. 180 mill. i 2014 til kr. 380 mill. i 2015.

e) Meir fleksible barnehageopptak

Regjeringa vil arbeide for meir fleksible barnehageopptak. Kr. 100 mill. av veksten i kommunane sine frie inntekter er retta inn mot å redusera ventetida for å få barnehageplass.

Det er rekna med ein nominell vekst i kommunane sine samla frie inntekter på landsbasis frå 2014 til 2015 med 4,8 prosent. Veksten er rekna i høve til noverande pårekna inntektsnivå i år (reduert med lågare skatt). Med pårekna prisvekst i kommunesektoren på 3,0 prosent, svarer dette til ein realauke på 1,8 prosent i frie inntekter for kommunane samla i landet frå 2014 til 2015.

For kommunane samla i Hordaland (med Bergen kommune) er den nominelle veksten i dei frie inntektene rekna til 5,4 prosent. For Bergen kommune er pårekna inntektsvekst 5,3 prosent. For kommunane samla i fylket utanom Bergen, har høgare pårekna vekst i dei frie inntektene enn landsgjennomsnittet, samanheng med at fleire kommunar kjem positivt ut av omlegginga i veksttilskotet.

Auka rammeoverføring blir gitt for nye oppgåver og omfattar også heilårsverknader i denne samanheng. Utrekna prosentvekst - som nemnd i avsnittet over - i dei frie inntektene, er korrigerert for oppgåveendringar, slik at endring i rammeoverføring i denne samanheng ikkje er rekna med i den nemnde prosentveksten.

I tillegg til punkta under, vil også bortfall av kompensasjon i samband med Samhandlings-reforma vere ei slik oppgåveendring.

Barnehagar

Regjeringa gjer framlegg om å auka maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagar reelt med kr. 100,- pr. måned til kr. 2.580,- frå 01. januar 2015. Rammetilskotet til kommunane blir som følgje av dette redusert med kr. 312 mill.

Regjeringa gjer framlegg om å innføra eit minstekrav til redusert foreldrebetaling for familiar med låg inntekt. Foreldrebetalinga for ein heiltidsplass i barnehage skal årleg maksimalt ut-gjere 7 prosent av familien sine samla inntekter, med iverksetjing frå 01. august 2015. Det blir gitt kompensasjon gjennom rammetilskotet til kommunane med kr. 111,6 mill.

I statsbudsjettet for 2014 vart rammetilskotet redusert som følgje av at det var venta mindre etterspurnad etter barnehageplassar som følgje av auka kontantstønning for eittåringar. I revidert nasjonalbudsjett vart dette delvis reversert, slik at det i 2014 er ein netto effekt av uttrekket på rammetilskot. Dette uttrekket (nettoverknad) får ein heilårsverknad på rammetilskotet i 2015, kr. 243.4 mill. i trekk.

Heilårsverknad i 2015 av opptrappinga av minimumstilskot til ikkje - kommunale barnehagar frå 96 prosent til 98 prosent frå 01.august 2014. det blir gjeve kr. 95,9 mill. i kompensasjon over rammetilskotet.

Auka kommunal eigendel i statlege barnevernsinstitusjonar

Regjeringa gjer framlegg om å auka den kommunale eigendelen ved plassering i barnevernsinstitusjonar til inntil om lag kr. 65.000,- pr. måned frå 01.januar 2015. Det er framlegg om kompensasjon i rammetilskotet for 2015 med kr. 164,8 mill.

Nytt valfag i ungdomsskulen

Det er innført 1 ½ time valfag (to «skuletimar») i veka pr. årstrinn i ungdomsskulen. Det er innført for 8.trinn frå hausten 2012, 9.trinn frå hausten 2013 og er utvida til 10. trinn frå hausten 2014.

Det blir lagt inn auka kompensasjon i rammetilskotet for 2015 for heilårsverknad av opp-trappinga i 2014 for 10.trinn, kr. 98,4 mill. i kompensasjon.

Kulturskuletilbod i skulen/SFO

Ordninga med ein veketime kulturskuletilbod i skule/SFO - tida (første til fjerde barnetrinn) er avvikla frå og med skuleåret 2014 - 2015. Bortfall av kompensasjon får heilårsverknad i 2015, kr. 108 ½ mill. i trekk.

Gratis frukt og grønt

Ordninga med gratis frukt og grønt på skuler med ungdomstrinn er avvikla frå og med skule-året 2014 - 2015. Bortfall av kompensasjon får heilårsverknad i 2015 med kr. 154 ½ mill. i trekk.

Brukarstyrt personleg assistanse (BPA)

Stortinget har vedteke endringar i lov om brukar- og pasientrett frå og med 2015, som inneber ein rett til å få tenester organisert som personleg brukarstyrt assistanse. Det omfattar tenester etter helse- og omsorgstenestelova for personar under 67 år. Dei samla meirkostnadene er rekna til kr. 300 mill. i 2015, aukande til kr. 500 mill. i 2016. Kommunane blir kompensert gjennom ein auke i rammetilskotet med kr. 300 mill. i 2015.

Rentekompensasjon skulebygg og symjeanlegg

Rentekompensasjonsordninga for lån til rehabilitering og nybygg av skular og symjeanlegg blir vidareført i 2015. Det er lagt opp til ei samla investeringsramme, som grunnlag for rentekompensasjon, på kr. 15 mrd. fordelt over åtte år frå og med 2009. For 2015 er ramma for skulebygg og symjeanlegg, som grunnlag for rentekompensasjon, kr. 3,0 mrd.

Investeringsramma omfattar både kommunane og fylkeskommunane. Ordninga blir administrert av Husbanken.

Samhandlingsreform

Reforma blei innført frå 01. januar 2012.

I 2012 vart det lagt inn i rammeoverføring i overkant av kr. 5 mrd. til kommunal med- finansiering og kr. 560 mill. til betaling for utskrivingsklare pasientar (2012-kroner).

Ordninga med kommunalt medfinansieringsansvar (20 prosent av utgiftene i sjukehus) blir avvikla i 2015. Kompensasjon for ansvaret for medfinansiering, om lag kr. 5,7 mrd., blir difor trekt ut av rammeoverføring til kommunane i 2015. Den samla ramma for kommunane for uttrekk er basert på pårekna faktiske utgifter til med-finansiering i 2015 dersom kommunane framleis hadde hatt dette ansvaret. Trekket mellom kommunane blir fordelt etter delkostnads-nøkkelen for samhandlingsreforma, ikkje faktiske utgifter til medfinansiering i den einskilde kommune.

Kompensasjon for betaling for utskrivingsklare pasientar blir i 2015 vidareført med pris-justering og fordelt mellom kommunane etter delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg.

Døgnopphald - hjelp

Det blir ein plikt for kommunane frå 01. januar 2016 å tilby døgnopphald for personar med behov for hjelp med ein gong. Det har vore lagt opp til ei gradvis oppbygging for å sikre at kommunane får tid til å bygge opp tenesta.

2015 er det siste året i opptappingsplanen over fire år. Finansieringa er delt mellom halv-delen som øyremerka tilskot og halvdelen frå dei regionale helseføretaka når tilbodet er blitt etablert.

Dagtilbod demente

Det øyremerka tilskotet til dagaktivitetstilbod for demente vert styrka.

Sjukeheimsplassar og omsorgsbustader

For 2015 er det framlegg om å gje tilsegn om tilskot for om lag 2500 nye einingar med heildøgns omsorg, fordelt mellom omsorgsbustader og sjukeheimsplassar.

Maksimalt berekningsgrunnlag av investering for kvar eining er kr. 2.885.000,- i 2014. Dette

grunnlaget vert auka i 2015.

Målgruppa for ordninga er personar med behov for heildøgns helse- og omsorgstenester uavhengig av alder, diagnose og funksjonshemming. Tilskotet kan gå til bygging, kjøp eller utbetring.

Ressurskrevjande tenester

Ordninga med øymerka tilskot for ressurskrevjande tenester gjeld for tenestemottakarar til og med det året dei vert 67 år. Det har vore ein betydeleg auke i talet på mottakarar og utgifter pr. tenestemottakar. Staten sitt samla tilskot har difor auka mykje over fleire år, og utgiftene veks framleis mykje. Samla utbetaling var kr. 7 ¼ mrd. i 2014.

Det er lagt opp til følgjande for 2015:

- Kompensasjonsgraden blir vidareført med 80 prosent av netto utgifter ut over innslagsnivået.
- Innslagsnivået for å få kompensasjon vert auka pr. brukar frå kr. 1 010 000,- til kr. 1 080 000,- for netto utgifter i 2014. Denne auken i innslagsnivå er større enn på-rekna lønsvekst frå 2013 til 2014. Føremålet med auken i innslagsnivå utover løns-vekst, er å stramma tilskotsordninga noko inn.
- Kompensasjonen som blir utbetalt frå staten til kommunane i 2015 skal kommunane inntektsføra i sine rekneskap for 2014. Kommunane skal inntektsføra den pårekna kompensasjonen i same året som utgiftene har vore.

Tilskot for psykisk utviklingshemma (16 år og eldre), som del av rammeoverføring, blir trekt frå nettoutgiftene i berekningsgrunnlaget. Eventuelle øymerka tilskot blir også trekt frå berekningsgrunnlaget.

Endring arbeidsgjevaravgift

31 kommunar i landet er frå 01.juli i år overførte til sone med lågare arbeidsgjevaravgift. I Hordaland er kommunane Tysnes, Kvinnherad og Jondal overførte frå sone 1a til sone 2 frå 01.juli i år. Det blir ikkje gjort noko trekk i rammeoverføring / skjønstilskot for 2014. For 2015 blir følgjande trekk gjort i

rammeoverføring (utanom skjønstilskot), som svarer til pårekna reduksjon i avgift :

Tysnes,   kr. 4,5 mill.

Kvinnherad   kr. 22,3 mill.

Jondal   kr. 2,0 mill.

Grunnlaget for pårekna avgiftsreduksjon er løn i 2012, framskriven med pårekna lønsvekst frå 2012 til 2015.

Inntektssystemet i 2015

Inntektsutjamning av skatteinntekter i høve til landsgjennomsnittet blir vidareført med 60 %. Tilleggskompensasjon (35 % under skattenivå 90 % av landsgjennomsnittet) blir vidareført.

Kommunane med under 3200 innbyggjarar får småkommunetilskot, dersom kommunen sitt skattenivå var under 120 prosent av landsgjennomsnittet for dei siste tre åra i gjennomsnitt.

Det er frå og med 2011 gitt ein eigen kompensasjon til kommunar som har årleg tap på over kr. 100,- pr. innbyggjar i samband med endringane i inntektssystemet i 2011. Samla kompensasjon til kommunane i landet er om lag kr. 400 mill. årleg. Denne ramma blir fordelt av Kommunaldepartementet mellom kommunane. Ramma blir vidareført på same nivå i 2015 som i dei førre åra, for dei aktuelle kommunane. Fordelinga mellom kommunane ligg fast til neste revisjon av kostnadsnøkklane i inntektssystemet.

Ordninga med inntektsgarantitilskot (INGAR) gir kompensasjon for ei utvikling i ramme-tilskotet meir enn kr. 300,- pr. innbyggjar under landsgjennomsnittet frå eit år til det neste. INGAR tek ikkje omsyn til endring i skatt, inntektsutjamning, veksttilskot og skjønstilskot.

INGAR tek omsyn til endringar i inntektssystemet, innlemming av øymerka tilskot i rammeoverføring, oppgåveendringar og endringar i kriteriedata. Endringa i distriktstilskotet for Sør-Noreg frå 2014 til 2015 og bortfall kompensasjon for kommunal medfinansiering blir også teken omsyn til gjennom overgangsordninga.

Telletidspunktet er innbyggjarar pr. 01.07. i år for innbyggjartilskot og for utgiftsutjamninga, med aldersfordeling, som grunnlag for rammeoverføring i 2015. For inntektsutjamninga i 2015 er telletidspunktet 01.01.2015. For andre kriterium i utgiftsutjamninga enn alders-fordeling, er telletidspunktet 01.01.2014 for rammeoverføring i 2015.

Det er endring i ordningane for veksttilskot og distriktstilskot frå og med 2015. Tilskotsbeløp går fram av vedlagt tabell. Vi viser til nærare omtale om endringane i vårt brev av 20. mai d.å. om kommuneproposisjonen.

For veksttilskotet er det no i framlegget til statsbudsjett lagt opp til følgjande endringar i høve til kommuneproposisjonen ;

a)vekstgrensa vert redusert frå 1,7 prosent til 1,6 prosent av gjennomsnittleg årleg folketals-vekst dei siste 3 åra.

b)tilskotssats for kvar ny innbyggjar ut over vekstgrensa blir redusert frå kr. 60.000,- til kr. 55.000,-.

Skjønstilskot

Fylkesmannen vil senda grunngevinga for fordelinga av det ordinære skjønstilskotet for 2015 som e – post.

Kommunereform

Vi har i vårt brev av 20. mai d.å. om kommuneproposisjonen omtalt dei økonomiske verke-midla i reformperioden.

Det er lagt opp til at minstegrensa - med omsyn til innbyggjartal i ny kommune - for å få reformtilskot, vert teken bort. Også ny kommune med under 10 000 innbyggjarar vil få reformtilskot med kr. 5 mill.

Elles er det ikkje lagt opp til andre endringar i høve til kommuneproposisjonen med omsyn til økonomiske verkemiddel.

Konklusjon

Budsjett for 2015 og økonomiplanperioden 2015 – 2018 er lagt fram i balanse. Netto driftsresultat i 2015 er negativt og utgjør -0,5% av driftsinntektene i 2015. Dette er lågare enn målsettinga om eit netto driftsresultat på 3%. Moglege tiltak for å betre på netto driftsresultat vert sett på i samband med budsjettsaldering i 2015.

Utfordringar i økonomiplanperioden

- Gjennomgang av inntektssystemet til kommunane
- Kommunereforma
- Inntekter på sal av konsesjonskraft
- Eigedomsskatt på kraftanlegg
- Renteutvikling
- Folketalsutvikling

Budsjett og økonomiplan 2015 – 2018 er lagt fram i balanse med dei føresetnader som er kjent medio november 2014.

Formannskapet - 126/2014

FS - behandling:

Ein starta handsaming av saka med gjennomgang og drøfting av driftsbudsjettet for 2015. Saka vart grundig drøfta. Det vart fremja endringsframlegg frå H. Ein røysta over framlegg til vedtak pkt. 1 først.

Frode Langhelle, H, la fram følgjande framlegg til tillegg i punkt 1:

Netto driftsresultat syner - 975 000,-. Formannskapet ber rådmannen gå gjennom framlegget til driftsbudsjett for mogelig å synleggjere effektivisering av drift 1 % ved saldering av budsjett februar 2015.

Røysting punkt 1:

Framlegg i punkt 1 med tillegg frå Høgre vert vedteke mot 1 røyst, **Ap**.

Ein handsama deretter investeringsbudsjettet for 2015, og kopla elles til investeringar i økonomiplanperioden 2015-18. Teknisk sjef Terje Kallekleiv og Avdelingsingeniør Roald Kvingedal møtte for å gje ei nærare utgreiing av investeringsbehov bygg og veg som var teke inn i

budsjetthefte, og som formannskapet etter arbeidsmøte 4.11 ville ha meir konkretisert.

Fokus i starten på tiltaket ventilasjon Sandnes skule, som har eit omfang som medfører at det var det einaste som var innarbeidd i budsjettframlegget frå rådmannen, jf tidlegare politisk vedtak. Ein såg litt på andre investeringsbehov bygg, og gjekk deretter over til veg. Formannskapet ba om ein betre oversikt, då vedlegget i budsjetthefte ikkje var enkelt å følgje og forstå. I tillegg til prosjekt innarbeidd i oversynet vart status Stordalsvegen gjennomgått – kommunal overtaking/godkjenning, eigarforhold, forholdet til Høyanger kommune – medfinansiering, utbetaling forskottering jf. formannskapsvedtak og nye tiltak på vegen + asfaltering vurdert.

Oppsummert ba formannskapet om ny anbudsrunde ventilasjon Sandnes skule, med sikte på å få kostnadene ned, og ein del prosjekt vart vurdert teke inn i investeringsbudsjettet 2015 – økonomiplan 2015-18 som

Investeringsramme på 5,9 mill.kr. for 2015 står fast

- Sandnes skule ventilasjon
- Bygg – div. tiltak jf. oversikt side 29 i budsjetthefte
- Kommunale vegar – (forenkle og betre rekneark/oversikt)
- Stordalsvegen – rapport framlagt TK – sett av midlar 2013 rekneskapen
- Omsorgsbustadar 350.000
- Vassverk (jf. avtale Gulen).
- Idrettsanlegg og nærmiljøanlegg Matre
- Helsehus – lokalt
- Areal Risneskaien – parkering
- Ventilasjon Nordbygda skule

Budsjettframlegget investering vert tilrådd slik det låg føre i innstilling frå rådmann, justeringa vert innarbeid ved budsjettsalderinga tidleg på nyåret

Røysting punkt 2 -7:

Framlegg til vedtak frå rådmannen punkt 2 - 7 vert samrøystes vedteke.

FS - vedtak:

1. Driftsbudsjettet for Masfjorden kommune 2015 utgjer 191 mill.kr i driftsinntekter jf. hovudoversikt drift og vert framlagt i balanse. Netto driftsresultat er negativt og utgjer -0,5 % av driftsinntektene, og dermed lågare enn målsetjinga om 3% i netto driftsresultat.

Frie disponible inntekter i budsjett 2014 er 141,3 mill. kr. Det er vidare budsjettert med netto finanstransaksjonar 4,507 mill. kr og netto avsetningar 975' kr. Til fordeling på rammeområda vert då 137,756 mill. kr, fordelt slik

01 Folkevalgte organ	2 281 500
02 Administrasjon	14 308 800
03 Barnehage	15 391 900
04 Skule	38 822 500
05 Helse	9 851 060
06 Sosial og barnevern	5 778 500
07 Pleie og omsorg	45 795 550
08 Kultur	5 955 500
09 Kyrkja	3 556 700
10 Teknisk	6 226 700
11 Andre tenestekområder	-10 212 510
Sum til fordeling	137 756 200

Netto driftsresultat syner - 975 000,-. Formannskapet ber rådmannen gå gjennom framlegget til driftsbudsjett for mogelig å synleggjere effektivisering av drift 1 % ved saldering av budsjett februar 2015.

2. Investeringsbudsjettet for 2015 vert sett til 6,650 mill. kr.

Investeringsprosjekt som er budsjettert i 2015 er ventilasjon på Sandnes skule med ein kostnad på 5,9 mill. kr, eigenkapitaltilskot KLP med 250' kr og opptak av lån til vidareutlån (Startlån) med 500' kr.

Investeringsprosjekta er i 2015 finansiert med eit låneopptak på 4,5 mill. kr, og bruk av avsetningar 1,150 mill. kr og momskompensasjon med 1 mill. kr. Maksimalt låneopptak i året er lik summen av årlege låneavdrag i driftsrekneskapen.

3. Masfjorden kyrkjelege fellesråd (MFK) får eit driftstilskot i 2015 på 3,537 mill. kr, fordelt med 2,967 mill. kr til Kyrkjer og MFK og 570' kr til kyrkjegardar.

Under kyrkje vert og ført tenesteytingsavtale kr 391 700 og kompensasjon for renter og avdrag på lån MKF har teke opp til investeringar. Det er og budsjettert med 20' kr. til støtte til andre trussamfunn.

6. For eigedomsskatteåret 2015 skal det skrivast ut eigedomsskatt på verk og bruk jf. eigedomsskattelova (esktl.) §3 første ledd bokstav c. Den alminnelege eigedomsskattesatsen for skatteåret 2015 er 7 promille, jf. esktl. §11 første ledd.
7. Økonomiplan 2014 – 2017
  - b. Ramme for drift 2015 - 2018

Budsjettskjema 1A

	Rekneska p 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER						
Skatt på inntekt og formue	48 916 510	49 579 000	50 286 000	51 117 000	52 000 000	53 000 000
Ordinært rammetilskudd	56 910 680	62 566 000	63 267 000	63 500 000	64 100 000	65 132 000
Eigedomsskatt	24 386 896	24 260 000	24 300 000	24 200 000	24 107 998	24 000 000
Andre direkte eller indirekte skatter	2 632 915	2 360 000	2 360 000	2 400 000	2 500 000	2 600 000
Andre generelle statstilskudd	1 359 277	2 860 000	1 075 000	2 000 000	2 500 000	2 500 000
Sum frie disponible inntekter	134 206 278	141 625 000	141 288 000	143 217 000	145 207 998	147 232 000

FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER

Renteinntekter og utbytte	1 972 679	1 765 500	1 795 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	2 866 117					
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 796 341	2 001 500	1 801 800	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)						
Avdrag på lån	4 845 396	4 300 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000
Netto finansinntekter/-utgifter	-1 802 941	-4 536 000	-4 506 800	-4 400 000	-4 400 000	-4 400 000

AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER

Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk						
Til ubundne avsetninger	8 170 553	7 289 476	2 310 000			
Til bundne avsetninger	1 895 494			2 500 000	2 500 000	2 500 000
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	5 983 883	5 144 476				
Bruk av ubundne avsetninger	2 367 725	1 896 000	2 985 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Bruk av bundne avsetninger	944 000	1 355 000	300 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Netto avsetninger	-770 439	1 106 000	975 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Overført til investeringsregnskapet	1 558 571	750 000				
Til fordeling drift	130 074 327	137 445 000	137 756 200	139 817 000	141 907 998	144 032 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	124 929 851	137 445 000	137 756 200	139 817 000	141 907 998	144 032 000
Merforbruk/mindreforbruk = 0	5 144 476	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B

	Rekneska p 2012	Budsjett 2013	Ramme 2014	Ramme 2015	Ramme 2016	Ramme 2017
Fordelt til;						
Folkevalte organ:	2 061 661	2 013 500	2 281 500	2 315 000	2 349 000	2 384 000
Administrasjon:	13 395 349	13 757 300	14 308 800	14 523 000	14 740 000	14 961 000
Barnehage:	13 632 147	14 909 900	15 391 900	15 622 000	15 856 000	16 093 000
Skule:	35 808 048	37 902 000	38 822 500	39 404 000	39 995 000	40 594 000
Helse:	10 721 337	11 248 600	9 851 060	9 998 000	10 147 000	10 299 000
Sosial- og barnevern:	5 737 625	6 667 100	5 778 500	5 865 000	5 952 000	6 041 000
Pleie- og omsorg	37 381 291	43 600 100	45 795 550	46 482 000	47 179 000	47 886 000
Kultur:	6 219 403	6 246 500	5 955 500	6 044 000	6 134 000	6 226 000
Kyrkja:	3 622 693	3 480 000	3 556 700	3 610 000	3 664 000	3 718 000
Teknisk:	8 122 765	7 089 200	6 226 700	6 320 000	6 414 000	6 510 000
Andre tenesteområder:	-11 772 468	-9 469 200	-10 212 510	-10 366 000	-10 522 000	-10 680 000
Summert;	124 929 851	137 445 000	137 756 200	139 817 000	141 907 998	144 032 000

b. Ramme for investering 2015 – 2018

Investeringsbudsjett 2015-2018

Alle tal i hele 1000 & nettobudsjett (ekst. mva)

Prosjekt	Totalsum i penndem	Kostnad og finansiering 2015				Kostnad og finansiering 2016				Kostnad og finansiering 2017				Kostnad og finansiering 2018			
		Budsjett	Fond	Tilskot	Lån	Budsjett	Fond/EK	Tilskot	Lån	Budsjett	Fond	Tilskot	Lån	Budsjett	Fond/EK	Tilskot	Lån
	0																
IKT-felles	1 500				500	300		300		300	300		200	500	300		200
Oppussing kommun.bygg	3 000				2 000	200	300	1 300		3 000	300	300	2 000	3 000	300	300	2 000
Kommunale vegar	3 600				1 800	300		1 500		900			900	900			900
Vassforsyning	1 300				300	100		400		400			400	400			400
Avløp	600				200			200		200			200	200			200
Bustadfelt	2 000				300	300				750	750			750	750		0
Ventilasjon Sandnes skole	5 900	5 900	1 400		4 500												
Sum investeringar	22 900	5 900	1 400	0	4 500	5 500	1 400	500	3 600	5 750	1 550	500	3 700	5 750	1 550	500	3 700
Andre utgiftspostar investeringsbudsjettet:																	
KLP-eigenkapitalmskot	1 200	350	350			250	250			250	250			350	350		
Utlån - startlån	2 000	500			300	300			300	300	0		300	300			300
Sum investeringar	3 200	850	350	0	500	0	750	250	0	500	0	750	250	0	500	0	300
Sum finansieringsbehov-finansiering		6 750	1 750	0	5 000	6 250	1 650	500	4 100	6 500	1 800	500	4 200	6 600	1 900	500	4 200
EK-muskot KLP:	Siste år har KLP kjøpt sin årlige eigenkapitalmskot, som ein tidlær vert finansiert med avsette midlar til pensjon i tillegare års rekneskap - dvs. bruk av fond																
startlån - utlån	opptak av lån via Husbanken til vidareformidling, opptak med 2,5 mill kr i 2015																

Ved finansiering av investeringar ligg følgande prinsipp til grunn
 Maks låneopptak lik sum årlege låneavdrag i driftsbudsjettet
 + frigjorde midlar frå drift til investering og fondsmidlar
 + eksterne midlar/tilskot

- Kommunestyret vedtek handlingsdel til kommuneplanen i medhald av plan- og bygningslova §§11-1 og 11-4, i tråd med tekstdelen til budsjett 2014 og handlingsplan med økonomiplan 2015 – 2018.
- Avskrivningane i 2015 budsjettet vert justert i tråd med aktiverte investeringar i 2014 rekneskapen.